

150 JAAR OOSTENDSE HERBERGEN EN BROUWERIJEN
1645 - 1796 (1e deel)

door Julien VERHAEGHE

den ADMIRAAL RODNEY

Wordt éénmaal vermeld in 1784, werd uitgebaat door "Mrs FOX".

den ADMIRAAL VAN VLAANDEREN gelegen langs, of dicht bij, de kaai

Wordt voor de eerste maal vermeld in 1703 in een proces over een vechtpartij, werd toen uitgebaat door Philip PIETERS en zijn echtgenote Agnes SENSIER.

Ook vermeld in 1706 (ruzie met gekwetsten) en in 1730 (proces over een diefstal en poligamie).

Opnieuw vermeld in 1741, was toen uitgebaat door J^o Catharina COLLAR die vervolgd werd wegens het ontduiken van de wijnaccijnzen.

Voor de laatste maal vermeld in 1747 in een proces over echtelijk krakeel; als ligging werd toen opgegeven "recht over de herberg het Coninginneken, en dicht bij het Schippershuis.

ALBERTUS gelegen op de kaai

Wordt éénmaal vermeld in 1774 in een proces over diefstal. Werd toen uitgebaat door Philip DE VOS.

de AMERIKAANSE FLAG

Wordt éénmaal vermeld in 1795, zonder melding van ligging of uitbater.

den ANCKER (brouwerij)

Wordt éénmaal vermeld in 1689 in een proces over de ontduiking van de bieraccijnzen. Brouwer was toen Sr Guillaume PORRET.

den APPEL

Wordt voor de eerste maal vermeld in 1658 in een proces over een vechtpartij met dodelijke afloop.

Wordt in hetzelfde jaar weer vermeld toen de uitbater, Jacques VAN DEN BUSSCHE zijn echtgenote Florence JOOS op straat met een mes in de keel gestoken had. Jacques had zijn vrouw thuis betrapt tijdens een slippertje in de slaapkamer met dokter DE CLERCQ. De vrouw was de straat opgevlucht om zich veilig te stellen bij de pastoor.

Opnieuw vermeld in 1679 in een proces over diefstal, en in 1681 in een proces over de ontduiking van de bieraccijnzen met grote ruzie, waarbij Hendrik INGELBRECHT, brouwer in "de Werelt" met bier had gesmeten naar Lieven IMPENS, officier van de baljuw.

Nog vermeld in 1736 in een proces over diefstal.

den ARENT (ook genoemd "den GOUDEN ARENT") gelegen in de Weststraat. (brouwerij)

Voor het eerst vermeld in 1677, brouwer was toen Sr Jan PORRET de jonge (ook zijn vader Jan PORRET d'oude was brouwer).

Vermeld in 1680, werd toen uitgebaat door de weduwe van Willem WILLEMS, een rijke en welgestelde vrouw. WILLEMS had de brouwerij gekocht van Jan PORRET de jonge, die nu opgegeven werd als winkelier.

Nogmaals vermeld als brouwerij in 1688.

BACHUS

Voor het eerst vermeld in 1711 in een proces over dronkenschap, herbergierster was dan Adriana CALLIE, echtgenote Joannes ZEGHERS. Opnieuw vermeld in een moordproces in 1781, herbergier was dan Carolus BENS.

de BASSEVILLE VAN DUINKERKEN gelegen "nevens" de Kaaipoort

Vermeld in 1782 in een proces over diefstal van suiker; herbergier was Pieter DANIS en zijn echtgenote Adriana DE RIJCKE.

den BEER (herberg)

Voor het eerst vermeld in 1651 in een proces over een duel met dodelijke afloop (de winnaar werd aangehouden, veroordeeld en onthoofd op de Grote Markt). Herbergier was toen Jan DE VOS en zijn echtgenote Elisabeth GEERSSENS.

Vermeld in een proces over valsmunterij, en in 1701 in een proces over inbreuk op het monopolie van het ambacht der schoenmakers.

Vermeld in 1789 als "huis van debauche" in een proces over diefstal. De dader werd op de Grote Markt gezeseld "tot den bloede" en voor 15 jaar verbannen uit Vlaanderen. Herbergier was dan Francis BLANCKAERT en zijn echtgenote Petronella MELLE.

den BEER (brouwerij)

Voor het eerst vermeld in 1679 in een proces over burenruzie, brouwer was dan Sr Balthasar VIGNAULX.

Ook in 1688 in een proces over het niet betalen van de bieraccijnzen, brouwer was dan Sr Jacobus VANDE VOORDE.

In 1701 was er opnieuw een proces over het niet betalen van de bieraccijnzen, brouwer was dan Sr Joannes VIGNAULX.

In 1728 is een der brouwersknechten, genaamd Joannes SNIJER, van een stelling in een kuip kokend water gevallen, en, zoals blijkt uit het P.V. van lijkschouwing, overleden aan zijn brandwonden.

In 1729 wordt de brouwerij nogmaals vermeld in een proces, ingespannen door twee chirurgijns tegen een onbevoegde, over het al dan niet verstrekken van medicijnen.

de BEHOUDEN REIJSE

Voor het eerst vermeld in 1706 in een proces over een vechtpartij. In 1713 is er in deze herberg een dronkemansruzie geweest tussen twee soldaten van het garnizoen; een van hen heeft met het gevest van zijn sabel alle ruiten stukgeslagen. Dienstmeid was toen Marie PUIJS.

la BELLE BOURBONOISE

Was in 1789 een "huijs van prostitutie en debauche" gehouden door Felix BLODT en zijn echtgenote Isabella CALLENS. Jan MECHELE, die in deze herberg een jeneverke dronk, had partij getrokken voor Marie DURANT, een der "lichte vrouwpersonen" van het

etablissement, door Isabella CALLENS geslagen werd. Beide uitbaters hadden daarop Jan MECHELE zodanig afgeranseld dat hij zwaar gekwetst werd.

Beiden werden, na veroordeling, gebonden aan een paal vòòr het stadhuis, tot den bloede gegeseld en daarna voor 10 jaar uit Vlaanderen verbannen.

den BELLEVIDERE gelegen dicht bij de Grote Markt (niet in de Kapucijnenstraat)

Voor het eerst vermeld in 1679 in een proces over een vechtpartij. In 1683 was in dezelfde herberg krakeel over het bollen in de boltra, herbergier was toen Philippe DE CLERCK.

In 1684 werd er de verkoping gehouden van de buit van de Oostendse kapers, herbergier was toen Jan DE COSTER.

In 1692 was in deze herberg een vechtpartij tussen Mr Carel BORM en Sr Anthone CLOU.

Wordt in 1704 nogmaals vermeld in een proces over een dronkemansruzie met gekwetsten; uit dit proces blijkt dat in deze herberg het "Gildthof van de Busse" gevestigd was.

BEULENS

Vermeld in 1769, herbergier was toen Jan PRIEM.

den BINNENLANDER

In 1650 vermeld in een proces over het mishandelen van de luitenant-baljuw door Frans DYSER.

het BLAUW ANKER

Was in 1786 een bordeel gehouden door de Engelse miss PREYS (PRICE) met verschillende Vlaamse en Engelse "ontuchtige jonge dochters" Enkele meisjes werden veroordeeld tot het afsnijden van het hoofdhaar en verbanning, andere tot twee dagen "te water en te broode" in de gevangenis en verbanning. Miss PRICE werd verbannen.

den BOOMGAERT (ook hostellerie) gelegen dicht bij de Oude (= Grote) Markt

Voor het eerst vermeld in 1649 in een proces over een diefstal in het stadhuis.

In 1686 hield Jacob GRIJSON deze herberg open.

Wordt in 1692 genoemd in een proces over een vechtpartij met messen, in 1714 in een proces over smaad aan het Schepencollege, in 1715 in een proces over beledigingen en vechten, en in 1725 in een proces over echtelijke twist en slagen.

In 1728 is Jan TARTARD als "hostellier in den Boomgaert" betrokken in een proces wegens wanbetaling.

Wordt in 1743 vermeld in een proces over gewelddaden door een Engels soldaat van het garnizoen.

Wordt in 1753 vermeld als zijnde "op" de Grote Markt, was dan bewoond door Frans VAN DRIESSCHE.

de BOOTSGHESELLEN MAELTIJDT gelegen in de Langestraat

Wordt voor het eerst vermeld in 1651 in een proces over de moord door onbekenden op Pieter POTIJS.

Wordt aangehaald in 1654 in een proces over de moord op Pieter JANSSENS.

de BORGHERS CANTINE gelegen in de Kattestraat

Wordt voor het eerst vermeld in 1648 in een proces over de moord op Jan VANDER HELST door Pieter SANSSENS.

Vermeld in 1649 bij het proces over de diefstal in het stadhuis. Herbergier was toen Jan WEYNAERT.

Vermeld in 1650 in een proces over de moord op Balthasar VICTORIN; Jan WEYNAERT was nog herbergier.

BOURGOINEN gelegen dicht bij de Nieuwe Markt, in de Kaaistraat

Wordt voor het eerst vermeld in 1678 in een proces over de moord op Ignatius DE WITTE door Hendrik JOOS (werd doodgestoken in deze herberg).

In 1681 was Jacobus JANSSENS er herbergier.

In 1691 was Olivier VERSCHEURE pachter, en is in deze herberg het pakhuis van de kamer van Rethorica.

Wordt vermeld in januari 1696 in een proces over de moord op Pieter SCHAEVE door Engelse soldaten.

het BOURGOINS CRUIJS

Wordt eenmaal vermeld in 1764 in een proces over aanranding der eerbaarheid, herbergier was toen Michiel VANDE KEERE.

den BRABANTSCHEN VOS gelegen bij de Kaaipoort

Wordt eenmaal vermeld in 1751 in een proces over diefstal, herbergierster was toen Marie HEYNDRIKSEN, weduwe Adriaen DOBBELAERE.

BRUGGHE

Wordt eenmaal vermeld in 1706 in een proces over een vechtpartij met messen.

het BRUGSCHE VRIJE

In 1703 greep in deze herberg de verkoping plaas van de buit van de Oostendse kaperschepen. Herbergier was toen Jan VERHULST.

Wordt vermeld in 1712 in een proces over misbruik van vertrouwen. Vanaf 1723 vermeld onder de naam "het Nieuwe Brugsche Vrije" in een proces over verduistering; herbergier en hostellier was toen John COLLINS.

Vermeld in 1734 in een proces over ontduiking van de bieraccijnzen; herbergier was toen Joannes DE MULDER.

het CASTEEL VAN DOUVER

Voor de eerste maal vermeld in 1760 in een proces over een vechtpartij, herbergier was toen Pierre VIGNON.

Vermeld in 1782 in een zaak van verkoop van verdovende middelen.

Vermeld in 1784 in een proces over zakkenrollen.

de CAVETTE

Uit de processen-verbaal van de verkopeningen van de buit van de Oostendse kaperschepen blijkt dat deze herberg gelegen was op de kaai, niet ver van de loodskamer.

In 1684 was de weduwe van Jacques Vlieghe herbergierster, in 1694 J^o Marianne Vlieghe, in 1697 Maillard Naessens, in 1698 de weduwe van Carel Wybo, in 1699 Michiel Willems en in 1702 opnieuw J^o Marianne Vlieghe.

In 1713 wordt deze herberg vermeld in een proces over een vechtpartij. Wordt vermeld in 1775 in een proces over een vechtpartij tussen de bemanningen van twee loodssloepen. Wordt vermeld in 1782 in een proces over een gestolen scheepslading.

den CENDT

Wordt eenmaal vermeld in 1654 in een proces over de moord op Pieter Janssens.

het CLEYN SCHIPPERSHUIJS

Wordt eenmaal vermeld in 1692 in een proces over eerroof.

de CHASSE ROYALE

Wordt eenmaal vermeld in 1763, herbergier was toen Joannes Van Middelem.

den CLEYNEN BEER

Wordt eenmaal vermeld in 1710 wegens het frauderen in de bieraccijnzen; herbergierster was toen Adriana Callie, echtgenote van Joannes Zeghers (hieldden in 1711 de herberg Bachus).

le COCQ HARDI

Wordt eenmaal vermeld in 1778 in een proces wegens schelden, vechten en beledigingen, herbergier was toen Michiel TerryN.

le COEUR PERCÉ

Wordt eenmaal vermeld in 1705 in een proces over dronkemansruzie.

den CONINCK VAN DENEMARKEN

Wordt voor het eerst vermeld in 1693 in een proces over een herberggruzie, herbergier was toen Cornelis Laureys. Opnieuw vermeld in 1735 in een proces over zedenschennis.

den CONINCK VAN POLEN

Vermeld in 1693 i.v.m. diefstallen in de parochiekerk en de Kapucijnenkerk.

den CONINCK VAN SPANJE

Voor het eerst vermeld in 1710 wegens fraude in de bieraccijnzen door de herbergier Pieter Feyts.

Vermeld in 1745 in betrekking met een betwisting over het verhuren van een stal.

Vermeld in 1760 in een proces over verkrachting van de meid Francisca VANDE BEGGINS; herbergier was toen Jacobus DE CORTE.

den CONINCK VAN SWEDEN gelegen bij de Kaaipoort

Wordt voor de eerste maal vermeld in 1701 in een proces over zedenschennis, poging tot verkrachting van de dienstmeid en bedreiging van de herbergierster Judoca WIESSOCX.

Wordt nogmaals vermeld in 1720 in een proces over diefstal.

het CONINGHINNEKEN

Wordt voor het eerst vermeld in 1706 in een proces over een vechtpartij met messen en gekwetsten in de herberg.

Wordt nogmaals vermeld in 1747 in verband met een echtelijke ruzie.

den COUR IMPERIALE

Voor het eerst vermeld in 1778 in een proces over een vechtpartij.

Vermeld als hostellerie in 1779 in een proces over het ronselen van emigranten naar Amerika.

de CROONE gelegen in de Kaaistraat

Voor de eerste maal vermeld in 1650 in een proces over de moord op Jan HUGESSEN.

Vermeld in 1654 in een proces over het kwetsen van Jan FAES door Jacques Vlieghe.

In 1669 was het pand bewoond door Sr Rogier BAUWENS.

Wordt vermeld in 1692 in een proces over het stelen van vaatjes boter. In 1750 werd er een kruik brandewijn gestolen uit deze herberg; herbergier was toen Pieter MOENTACK.

Nogmaals vermeld in 1760 in een proces over verkrachting.

den DOLPHIJN gelegen bij de Kaaipoort

Voor het eerst vermeld in 1689 in een proces over een vechtpartij met gekwetsten. Vermeld in 1735 in een proces over aanranding der eerbaarheid op de herbergierster Isabella SAGERMAN, echtgenote Toussaint GODTMAER.

de DRAECKE

Vermeld in 1655 in een proces over een herberggruzie.

de DRIE BELLEN

Vermeld in 1695 in verband met een messengevecht.

de DRIE BROUWERS

Voor het eerst vermeld in 1710 wegens fraude in de bieraccijzen, herbergier was toen Jacob SCHINCKEL.

Vermeld in 1713 in een proces over het "qualijck gedragh" van Catto MOENTJENS. Vermeld in 1742 in een proces over diefstal; herbergierster was een zekere Christine, echtgenote ROSSET.

Vermeld in 1744 in verband met een diefstal door Engelse soldaten.

de *DROE CONINGHEN* gelegen in de Lijnbaanstraat

Vermeld in 1715 in een proces over een vechtpartij met gekwetsten.

de *DRIE MATROOSEN* gelegen bij de Westpoort

Voor de eerste maal vermeld in 1760 in een proces over verkrachting. Vermeld in 1783 in een proces over diefstal.

de *DRIE MOLEKENS*

Vermeld in 1730 in een proces over diefstal; herbergier was toen Pieter COOLMAN.

de *DRIE SLEUTELS* gelegen naast het huis van de pastoor

Voor het eerst vermeld in 1645 in een proces over diefstallen; herbergierster was toen een zekere Christine.

Vermeld in 1677 in een proces over aangeslagen wijn; herbergierster was toen de weduwe van Cornelis RITSEGER.

Vermeld in 1695 in een proces over diefstal; herbergierster was toen Marie CORNELIS, echtgenote van Norbert OUTTERMAN.

Vermeld in 1710 wegens het ontduiken van de bieraccijnzen; herbergier was toen Mattheus GALLEN.

de *DRIE SWAENTJES* gelegen in de Kattestraat

Voor het eerst vermeld in 1686 in een proces over belediging van het Schepencollege.

Vermeld in 1688 in een proces over een te houden tweegevecht.

Het pand werd in 1711 door Joannes ANDRIES verkocht aan Jacobus DE MEY. Vermeld in 1727 in een proces over een vechtpartij.

Vermeld in 1731 in een zaak waarbij grenadiers geld gekregen hadden om pensionaris GRIJSPERRE een rammeling te geven.

Vermeld in 1754 in een proces over slagen en verwondingen; herbergier was dan Jan Frans DUTRIEU.

de *DRIE VISKENS* gelegen bij de Oostmolenwal

Vermeld in 1678 in verband met een gepland tweegevecht.

de *DRIE VISSCHERS*

Vermeld in 1763 in een proces over een messteek gegeven door vader (de herbergier) Melchior GROENVIJNCK aan zijn zoon Frans.

den *DUC DE LORRAINE*

Voor het eerst vermeld in 1760 in een proces over een vechtpartij; herbergierster was toen Marie LACROIX, echtgenote Jan MAERTENS.

Vermeld in 1782 in een proces over een vechtpartij.

den *ENGEL* gelegen in de Sint-Franciscusstraat, recht over het Schippershuis.

Voor het eerst vermeld in 1677 in een proces over de verkoop van borstels.

Vermeld in 1694 in een proces over "frauduleus leven".

In 1719 werd in deze herberg de bemanning aangeworven van de Oost-Indiëvaarder "De Keyserinne", kapitein Jan WILLEMSSEN, voor een reis naar Moka.

Nog vermeld in 1752.

den *FEIJTECOCK* gelegen in de Sint-Franciscusstraat

Voor het eerst vermeld in 1766 in een proces over overspel; herbergierster was dan Joanna ALBRECHT, echtgenote van Pieter VIGNON.

Vermeld in 1780 in een proces over het geven van giftige medicijn aan een zieke door een scheepskapitein uit Danzig. In dit jaar was deze herberg ook gekend als "het *HOLLANDS SCHIPPERSHUIS*"; herbergier was toen Gaspar VROU.

de *FONTEIJNE* gelegen bij de Kaaipoort

Eenmaal vermeld in 1710 in een proces over het niet betalen van vertier, uitbaters waren toen Andries PULINGH en zijn echtgenote Catharina DE WULF.

in het *FORT VAN HOLLANT*

Eenmaal vermeld in 1710 in een proces over een gevecht tussen burgers en officieren van het garnizoen.

de *FORTUIJNE* (brouwerij)

Eenmaal vermeld in 1687 in een zaak van ontduiking van de bieraccijnzen, brouwer was toen Sr Lucas Vlieghe.

de *FORTUIJNE* (herberg) was gelegen bij de Kaaipoort

Voor het eerst vermeld in 1681 in een proces over een vechtpartij; herbergier was toen Jan GIJS.

Vermeld in 1786 in een proces over diefstal, herbergier was toen Jan NOORDMAN.

de *GALLIJE* gelegen in de Langestraat

Vermeld in een proces van 1648 over een vechtpartij met dodelijke afloop.

den *GLOYENDEN OVEN* gelegen in de Langestraat

Voor het eerst vermeld in 1710 wegens ontduiking van de bieraccijnzen; herbergier was toen Michiel WILLEMS.

Vermeld in 1734 in een proces over diefstal.

Vermeld in 1750 in een proces over diefstal; herbergierster was toen Petronella VANDEN BROUCKE, echtgenote Joannes BLOMME.

Vermeld in 1774 toen een verongelukt meisje er dood binnengedragen werd.

Vermeld in 1791 in het proces-verbaal van lijkschouwing van een gestorven Jood.

(wordt vervolgd)